

ชื่อวิทยานิพนธ์	: การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาครอบครัวของประชาชน เขตตำบลแซ่ อำเภอกุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ
ผู้วิจัย	: พระครูสังฆรักษ์ธีรพงษ์ ธีรเมธี (ทัดแก้ว)
ปริญญา	: พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	: พระเมธีสุตาภรณ์ ป.ธ.๙, พ.ม. , M.A. , Ph.D. : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพงษ์ คงสัตย์ ป.ธ. ๔, พธ.บ., M.A., ป.ร.ด.
วันสำเร็จการศึกษา	: ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา ๓ ประการ คือ (๑) เพื่อศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันและปัญหาครอบครัวของประชาชน เขตตำบลแซ่ อำเภอกุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ (๒) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาครอบครัวที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทและ (๓) เพื่อประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาครอบครัวของประชาชน เขตตำบลแซ่ อำเภอกุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า

สภาพการณ์ปัจจุบันและปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวของประชาชนเขตตำบลแซ่ อำเภอกุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ตำบลแซ่เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอกุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ มีพื้นที่ทั้งหมด ๒๓.๗๗ ตารางกิโลเมตรหรือ ๑๙,๔๔๑ ไร่ จำนวนหมู่บ้าน ๙ หมู่บ้าน ๘๘๘ ครัวเรือน จำนวนประชากร ๔๖๔๓ คน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินทรายล้วน และดินเสื่อมโทรม ประชาชนประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่รับจ้าง และมีการยกฐานะสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล และปัญหาครอบครัวของประชาชนมี ๓ ประการ คือ (๑) ปัญหาทางการศึกษา คือ ประชาชนค่อยข้างมีการศึกษาต่ำ (๒) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ คือ ประชาชนมีฐานะปานกลาง และ (๓) ปัญหาด้านครอบครัว คือ มีการแต่งงานอายุน้อยและเกิดช่องว่างของครอบครัวมากยิ่งขึ้น

หลักพุทธธรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาครอบครัวที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท พบว่า หลักพุทธธรรม หมายถึง คำสอนของพระพุทธเจ้า มีความสำคัญ คือ เป็นหลักธรรมเพื่อการพัฒนาบุคคล ครอบครัว ทำงาน สังคม และ หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาครอบครัวของประชาชนตำบลแซ่ อำเภอกุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ คือ พรหมวิหาร ๔ ทิธ ๖ สังคหวัตถุ ๔ และ ขรവാสนธรรม ๔

การประยุกต์หลักพุทธธรรมในแก้ไขปัญหาครอบครัวของประชาชนเขตตำบลแซ่ อำเภอกุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ด้านการศึกษาด้วยการจัดกิจกรรมรณรงค์ประชาชนปฏิบัติธรรมเพื่อแทรกหลักพุทธธรรม ด้านเศรษฐกิจต้องฝึกประชาชนให้เข้าใจหลักการค้าเงินชีวิตผ่านหลักธรรม และด้านครอบครัวฝึกอบรมด้านศีลธรรมให้เข้าใจหลักการครองชีวิตคู่

Thesis Title : An Application of Buddhadhamma to Solve The Family Problems of People in The Khae Subdistrict Uthumphonphisai District SiSaket Province

Researcher : Phracrusangkarak Theerapong Theeramathee (Tadkaew)

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Phra Medhisutaporn
Pali IX , M.A. , Ph.D

: Asst. Prof. Dr. Suraphong Khongsat
Pali IV, B.A., M.A. , Ph.D.

Date of Graduation : 14 February 2557

Abstract

This thesis aims three purposes as (1) to study the current situation and problems of families, Khae district of Sisaket Province Sisaket (2) to study Buddhist principles about family problems that appear in Theravada Buddhism and (3) to apply Buddhist principles to solve the problems of families, Khae district Sisaket Province. There are result of research as following ;

Current situation and problems of families in Khae district Uthumphon Sisaket Province found that Khae district is one district Sisaket Province with a total area of 23.77 square kilometers or 19,441 acres of village households 888, Population 4643 of 9 villages. And degraded soils the occupation of farming and gardening farm employment is cited as the District Council District Administrative Office and the families of people with three factors as (1) the problem of education as educated public is quite low (2) The problem of the economy has a moderate level of poverty and (3) the problem of the family that is divorce and higher family gap even more.

Buddhist doctrines about the family problems that appear in the Theravada Buddhist doctrines that means teachings of the Buddha that there are important to develop of person, working and a principle for social development and Buddhist principles related to the problems of families the district competition, Uthumphon Sisaket Province as Prommavihan 4, Tis 6, Sangkhavattu 4, and Kharavassadhamma 4.

The application of Buddhist principles of problem families of Khae district Uthumphon Sisaket Province that education and public outreach activities organized inserts Buddhist practice and Economic principles to train people to life through the

wrong key and family training to better understand the moral principles dominate life.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความเมตตาอนุเคราะห์ของคณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา ซึ่งผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง คือ (๑) พระเมธีสุตาภรณ์, ดร. ที่เมตตาเป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง (๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรพงษ์ คงสัตย์ ที่ได้อนุเคราะห์เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ ตลอดทั้งได้ให้คำแนะนำให้กำลังใจและได้ช่วยตรวจแก้วิทยานิพนธ์นี้แก่ผู้วิจัยอย่างเต็มที่และเสียสละอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ พระสุธีวรญาณ,รศ.ดร. รองอธิการบดีวิทยาเขตนครราชสีมา และคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา ที่ได้เปิดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาขึ้นในวิทยาเขตนครราชสีมา และขอขอบพระคุณพระเถรานุเถระ สหธรรมิกพระนิสิตร่วมรุ่นทุกรูปที่ได้ให้กำลังใจในการศึกษาเป็นอย่างดี

ขออนุโมทนาขอบคุณเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์บัณฑิตศึกษานครราชสีมาทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือแนะนำอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ เพื่อการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

เจริญพรขอบคุณญาติโยมทุกๆ ท่าน ที่ให้ความเมตตาสนับสนุนเป็นกำลังใจตลอดถึงถวายปัจจัยแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมาและที่ไม่ได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ คุณความดีทั้งหลายทั้งปวงอันจะพึงเกิดจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขออุทิศถวายน้อมบูชาสักการะแด่บิดามารดา บุรพจารย์ และ บุพการีชนทุกท่าน ขอให้เป็นผู้มีส่วนแห่งคุณความดีในครั้งนี้โดยทั่วกัน

พระครูสังฆรักษ์ธีรพงษ์ ธีรเมธี (ทัตแก้ว)

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญคำย่อ	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๕
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๖
๑.๕ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๖ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย	๑๒
๑.๘ ประโยชน์ที่ได้รับ	๑๓
บทที่ ๒ สภาพการณ์ปัจจุบันและปัญหาครอบครัวของประชาชนเขตตำบลแก้ง	
 อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ	
๒.๑ สภาพการณ์ปัจจุบันและปัญหาครอบครัวของประชาชนเขตตำบลแก้ง	๑๔
๒.๑.๑ สภาพการณ์ทั่วไปของชุมชนตำบลแก้ง	๑๔
๒.๑.๒ สภาพปัจจุบันของครอบครัวประชาชนตำบลแก้ง	๑๗
๒.๑.๓ ปัญหาครอบครัวของประชาชนตำบลแก้ง	๒๓
๒.๑.๓.๑ ด้านการศึกษา	๒๓
๒.๑.๓.๒ ด้านเศรษฐกิจ	๒๔
๒.๑.๓.๓ ด้านครอบครัว	๒๕
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว	๓๑
๒.๒.๑ ความหมายของครอบครัว	๓๑
๒.๒.๒ ประเภทของครอบครัว	๓๔
๒.๒.๓ หน้าที่ของครอบครัว	๓๕
๒.๒.๔ ลักษณะของครอบครัว	๓๖
๒.๒.๕ ปัญหาของสถาบันครอบครัว	๓๘
๒.๓ ความสำคัญของครอบครัวที่มีต่อมนุษย์	๔๐
๒.๔ สรุป	๔๒

บทที่ ๓ หลักพุทธธรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคบครัวที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท

๓.๑ ความหมายของพุทธธรรม	๔๔
๓.๒ ความสำคัญของพุทธธรรม	๔๖
๓.๓ หลักพุทธธรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคบครัว	๔๘
๓.๓.๑ พรหมวิหาร ๔	๔๘
๓.๓.๒ สังคหวัตถุ ๔	๖๒
๓.๓.๓ ขรവാสนธรรม ๔	๖๔
๓.๓.๔ ทิศ ๖	๗๒

บทที่ ๔ การประยุกต์หลักพุทธธรรมแก้ไขปัญหาคบครัวของประชาชนเขตตำบลเข้อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร

๔.๑ หลักขรวาสนธรรมกับการแก้ไขปัญหาด้านการศึกษา	๘๗
๔.๒ หลักสังคหวัตถุกับการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ	๙๑
๔.๓ หลักทิศ ๖ กับการแก้ไขปัญหาด้านครอบครัว	๙๔

บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๑๗
๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๑๑๘

บรรณานุกรม	๑๑๙
ภาคผนวก : รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	๑๒๒
ประวัติผู้วิจัย	๑๓๕

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ใช้อ้างอิงจากคัมภีร์พระไตรปิฎก ฉบับภาษาไทย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ รูปแบบการอ้างอิงจะขึ้นต้นด้วยอักษรย่อชื่อของคัมภีร์แล้วตามด้วย เล่ม / ข้อ / หน้า ตามลำดับ เช่น วิ.ม. (ไทย) ๒/๕๓๓/๖๑๕. วินัยปิฎก มหาวรรคภาษาไทย เล่ม ๒ ข้อ ๕๓๓ หน้า ๖๑๕ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙

พระวินัยปิฎก

วิ.ม. (ไทย)	=	วินัยปิฎก	มหาวิภังค์	(ภาษาไทย)
วิ.ภิกขุณี (ไทย)	=	วินัยปิฎก	ภิกขุณีวิภังค์	(ภาษาไทย)
วิ.ม. (ไทย)	=	วินัยปิฎก	มหาวิคค	(ภาษาไทย)
วิ.จ. (ไทย)	=	วินัยปิฎก	จุฬวิคค	(ภาษาไทย)

วิ.ป. (ไทย) = วินัยปิฎก ปริวารวรรค (ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก

ที.ปา. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฏิกวรรค	(ภาษาไทย)
ม.มู. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มูลปณาสก	(ภาษาไทย)
ส.ส. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	สคาถวรรค	(ภาษาไทย)
อง.ทุก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ทุกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ติก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ติกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.จตุกก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ปญจก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ปญจกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.อฏฐก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	อฏฐกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ทสก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ทสกนิบาต	(ภาษาไทย)
ขุ.ธ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ธรรมบท	(ภาษาไทย)
ขุ.ชา. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ชาดก	(ภาษาไทย)
ขุ.สุ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	สุตตนิบาต	(ภาษาไทย)

พระอภิธัมมปิฎก

อภ.วิ. (ไทย) = อภิธรรมปิฎก วิภังค์ (ภาษาไทย)

ปกรณ์วิเสส

วิสุทฺธิ. (ไทย) = วิสุทฺธิมรรค (ภาษาไทย)